

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej. — Oglasi po dogovoru.

SOCIALIST

Izhaja vsak ponedeljek ob 9. uri dopoldne.
Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo.
Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstropje.

Glasilo socialistične stranke Jugoslavije

Štev. 6.

Ljubljana, dne 11. februarja 1924.

II. leto.

Zločin.

Pred kratkim so poročali listi, da se vrne okrog 40.000 slovenskih rudarjev z Westfalskega v domovino. Citali smo, da jih misli zaposliti naša vlada v bosanskih rudnikih in da je namenila za njih preselitev znesek 200.000 Din.

Mi te vesti nismo smatrali v polnem obsegu za verjetno, ker smo dvomili, da bi se dalo zaposliti v Bosni v doglednem času toliko rudarjev.

V vsakem slučaju pa smo mislili, da ima tisti, ki misli izvesti to ogromno selitev, pred seboj določen načrt, kam bo te ljudi spravil in kako jih bo zaposlil. Izkazalo pa se je, da je vest točna. Na preseljevanje naših rudarjev se res misli in prvi transporti so že tu, — na vse ostalo pa se sploh ne misli. Mi imenujemo to postopanje zločinsko lahkomišelnost.

Kolikor se da presoditi iz daljave brezposelnost v Porurju ne more biti trajnega značaja, ampak je v ozki zvezi z napol vojnim stanjem, v katerem se ti kraji nahajajo. Ko se to uravna, bo v pokrajini, ki ima svoje rudniške naprave, dovolj dela in zaslužka. To se bo zgodilo najbrž dosti prej, nego v Bosni, ki rudnikov, kjer naj bi se te rudarje zaposlilo, še nima.

Ako ostanejo naši ljudje tam, kjer so, bodo ostali najbrž vsaj v stanovanjih in pod streho. Doma pa marsikdo niti strehe ne bo dobil. Seveda bo tudi doma ravno tako brez posla, kakor v tujini. To bi morala naša vlada ljudem sporočiti. Tako pa pošilja ljudi domov, čeprav so sporočile rudniške uprave, da jih more računati na delo in zaslužek — le par sto. Ali ne bi bilo za državo ceneje, ako bi v težki prehodni dobi naše državljane v tujini podprla,

ali pa poskrbela, da se jim da možnost, da se preselijo direktno od tam v kraje, kjer se jim nudi res delo in zaslužek?

Pri nas doma bi se dalo koristno izrabiti priseljence najbrž le pri velikopotezno zasnovani kolonizaciji. To se pa pri nas gotovo ne bo izvršilo, ker za tako velikopotezno organizacijo mi nismo.

Naša vlada bo plačala vsej tej ogromni množici selitvene stroške v domovino. Tu jih jih bo porazdelila v posamezne domovinske občine — in prepustilo svoji usodi. Ves ta ljudski val bo tvoril ogromno delavno rezervno armado, ki bo povečala pri nas vladujočo brezposelnost do neznosnosti. Lahko si je misliti, kake čase obeta to priseljenecem — in domačemu delavstvu. Po brezuspešnem iskanju dela in zaslužka, si bo poiskal ta val najbrž zopet pot v tujino.

To po mnogih razočaranjih in trpljenju, — ki bi lahko ostalo prihranjeno. Za golo existenco teh ljudi bo morala skrbeti itak država, pa naj so na potu ali doma, — ali pa ostanejo kar v tujini, v svojih stanovanjih. Króna tega početja pa je način preselitve same. — Vlada ni v tem oziru za nič poskrbela. Naš konzulat v Düsseldorfu pa je poslal našemu literarnemu društvu Slovenski Matici, ko so ljudje deloma že na potu, dopis, naj ono poskrbi, da se bodo došli rudarji v redu sprejeli. Upravni organi nimajo kreditov in si umivajo roke. Obmejni in carinski uradniki nimajo nobenih navodil in bodo došlim rudarjem menda še otroke zacarinili. Vse se sliši kot predpustna šala, ko bi ne bil to nezasliščan škandal.

Politični pregled.

Wilson umri.

V Washingtonu je umrl bivši predsednik Zedinjenih držav Woodrow Wilson. Wilson ni bil socialist. Bil je pa mož čistega značaja, ki je zastopal med svetovno vojno, zlasti pa ob njenem zaključku z vso energijo načela, ki vodi v svojih posledicah v novi družabni red, kakor ga mi zastopamo. Pokazalo pa se je, — da je bila sila kapitalizma in imperiaлизма silnejša kot sila enega moža. Wilson zato v Parizu ni prodrl z načeli, ki jih je vrgel ob koncu vojne v svet in ki so na mah napolnila vse duhove z novimi upi. V Parizu sta zmaga Clemenceau in Lloyd George in marsikaka lepa Wilsonova ideja se je spremenila v karikaturu. Zlasti tudi Zveza narodov — ideja, na katero je polagal Wilson največjo važnost, — ni postala to, kar bi morala biti: ne zatočišče pogaženega mednarodnega prava, ampak orodje v rokah močnejših držav. Vendar — ostane Wilsonovo delo veliko, če tudi ga zmanjšuje razočaranje nad tem, da so bila pričakovanja toliko večja, kakor to, kar se je v resnici ustvarilo.

A Zveza narodov je v kljub svojim nedostatkom vendarle središče, ki lahko svojemu namenu v bodočnosti še dobro služi, ako stopijo v njo tudi države, ki so sedaj iz nje izločene in ako pride v teh državah — socialistična misel do moči.

Mednarodni urad dela, — institucija Zveze narodov pomenja za svetovni proletarijat veliko pridobitev.

Če bi nam ne podal ta urad ničesar drugega, kakor svoja lepa statistična dela, zbrana s pomočjo državnih aparatov vseh držav, — bi zaslužili vsi tisti, ki so položili zanj temeljni kamen, hvaležen spomin v vrstah svetovnega proletariata.

Ceprav so bile, kot smo dejali, realne sile čisto močnejše, kakor Wilsonov idealizem, se mora vendar priznati, da se je boril Wilson za svoja načela z veliko energijo.

Mirno lahko zapišemo, da je razpad Avstrije v nacionalne države v glavnem posledica njegovega vpliva.

In tudi to, da si je zlasti na tej točki z vso silo prizadeval, da bi uveljavil geslo samoodločbe narodov.

Marsikdo, ki ni bil zadovoljen z njegovimi mejnimi črtami, je sicer drugačnega mnenja. Objektivna sodba pa, ki mora vpoštevati, da se samoodločba narodov čisto medsebojno izključuje in da je treba računati v državni politiki — ne samo s čistim narodnostnim principom, ampak tudi z gospodarstvom in zemljepisjem, — ne bo govorila zaničljivo o raznih Wilsonovih črtah, ki so skušale načelo samoodločbe narodov po možnosti vpoštevati.

Priznanje Rusije.

Že zadnjič smo poročali, — da je priznala angleška delavska vlada Sovjete. — Ta korak je splošno presenetil. Ne, ker bi bil nepričakovan, ampak zato, ker se je izvršil tako naglo in brez vsakih pogajanj. Macdonald je napravil s tem dobro taktično potezo. Gotovo je, da bo treba urediti med obema državama še po priznanju marsikatero težko sporno vprašanje. Ravno tako gotovo pa je, da je podano po tem odločnem dokazu trdne volje, da se do sporazuma pride, za pogajanja pravo razpoloženje, ki jamči že samo, da bo do sporazuma v spornih vprašanjih tudi prišlo.

Z rešitvijo ruskega vprašanja boste obe strani silno pridobile. Rusija se bo lahko oprla na angleško industrijo in

se ponovno posvetila obnovi svojega gospodarstva, kar je zanjo trenutno najvažnejše vprašanje, od katerega je odvisen koncem koncev tudi obstoj sovjetske vlade.

A tudi uspeh politike delavske stranke v Angliji je v veliki meri od tega odvisen.

Glavni problem angleške notranje politike je vprašanje brezposelnosti. Kdor bo to vprašanje rešil, — ta postane v Angliji bodoči mož. In tisoči in tisoči konservativnih angleških volivcev bodo dobili zaupanje v delavsko vlado. Na dani leži, da bi se dalo to vprašanje potom velikopoteznega delovanja Anglije pri gospodarski obnovi Rusije zadovoljivo rešiti.

S priznanjem Rusije je prehitel Macdonald vse druge vlade. To omogoča na eni strani tesnejše sodelovanje med obema socialističnima vladama največjih držav sveta. Že to daje angleški vladi tudi pri njenem prizadevanju, da se rešijo srednjeevropska vprašanja krepko moralno oporo.

Iz parlamentarnega cirkusa.

V parlamentu delajo vsak na svojo roko. Radikali čuvajo državo, opozicionalci čuvajo otažbinu, medjusobno pasoveoma svade. Vendar pa se nam obeta sedaj v tem cirkusu nov program. Ta delovni, akcijski program sestavljajo opozicionalci in upajo, da bodo radikalni tudi enkrat v cirkusu samo gledalci. — Pribičević bo tigre in leve krotil, Davidović pa kot sv. Anton vsem ozbiljnim odpustke delil. Naši klerikalci bodo za tigre in leve, Reisnerja bodo kazali kot preostanek, petrefakt uradniškega stanu. Posebno zanimiva atrakcija pa bo nastop Radičevskih, šemastih poslancev. Za Augusta, neumnega in trapastega je mesto še prazno. Najbrže pa bodo to mesto podelili akterji, klakerji in dirkuški simpatizerji jugoslovanskemu delovnemu ljudstvu.

+ Italijanske volitve. Vse stranke v Italiji so na delu za bližajoče se volitve. Zlasti fašisti se nanje z vso vneemo pripravljajo. Trudijo se sestaviti nekako vladno listo na kateri naj bi kandidirali vsi vplivnejši parlamentarci. Vendar jim posel ne gre posebno od rok, ker so jim mnogi, med njimi tudi bivši ministrski predsednik Giolitti svojo kandidaturo odpovedali. Vendar jim vse te težave ne jemljejo poguma in se v enomer ustijo, da bodo dobili 350 do 400 poslancev.

Precejšnjo zgago dela fašistom tudi nova knjiga, katero je spisal sociolog Ferrero v kateri silno napada fašistovsko diktaturo. V njej dokazuje, da vede politika nasilja Italijo v gotovo pogubo.

Dr. Laza Marković je padel pri zemradnikih in ostalih opozicionalcih v nemilost. Zato so odprli stare arhive, zbrali njegove raztresene ude, spletili duhteč šopek raznih korupcijskih afer in ga razglasili dobremu ljudstvu. Seveda je Lazica Marković postal najbrže nervozen in mu je cela zadeva veoma neugodna. Ravnotako pa je gotovo, da se mu zaradi tega ne bo zliil žolč, ker ga v dnevi besnih napadov tolaži zavest, da v tej nesreči ni osamljen in da se po svojih delih prav nič ne razlikuje od svojih pobratimov. — V uteloh pa mu je tudi zavest: danes meni, jutri tebi. Danes »žajtajo in peglajo« mene, jutri bodo »glajštali« Jankovića, prihodnjič Pašića. Kogar pa se imenuje v isti vrsti z ministrskim predsednikom, državnikom, tega pa vendar ne more biti sram. Smo že fejsť fantje, pravi kljub temu Lazica Marković.

Najnovejše politične vesti.

Sovjeti ne priznavajo rumunske oblasti nad Besarabijo.

London, 9. febr. Angleška vlada je izjavila, da priznava angleško oblast na vsem teritoriju, ki ga Anglija dejansko poseduje. Sovjetska vlada je v svojem odgovoru posebej opozorila na to, da Besarabije dejansko ne poseduje, da pa ne priznava rumunske oblasti v tej pokrajini.

Svetovna razorožitvena konferenca.

London, 10. febr. Angleška vlada se bavi z mislijo, da se skliče svetovna konferenca, ki se bo bavila z omejitvijo oboroževanja. Dosedaj se o tej nameri še ni obvestilo nobene vlade. Po sestanku med Poincaréjem in Macdonaldom, ki se pričakuje v kratkem, se skliče na spomlad razorožitvena konferenca.

Zadruge in strokovne organizacije IGB.

Amsterdam, 8. febr. Zadnji teden se je vršila v Londonu skupna seja mednarodne strokovne zveze in mednarodne zadruške zveze. Zadružno zvezo je zastopal podpredsednik Merlens, strokovno zvezo Quedegest. Na tem sestanku ste se zedinile obe centrali za sporazumno sodelovanje v sledečih točkah: 1. Ustanovi se skupen paritetni odbor obeh organizacij. 2. Razmerje in medsebojni odnosi obeh organizacij se sporazumno uredi, zlasti tudi z ozirom na to, da se izvede medna gibanja v zadrugah brez stavek. 3. Na obojestranskih kongresih bodo gostje obeh organizacij. 4. Ustanovi se skupen propagandni odsek. 5. Pristopi se k načrtu ustanovitve skupne mednarodne banke, ki bo oprta na zadruge in strokovne organizacije.

Sporazum med Anglijo in Francijo.

London, 10. febr. Anglija in Francija sta se sporazumeli glede ureditve železniškega prometa v Porurju. Francoska vlada je dalje danes predložila angleški vladi svoje predloge, po katerih naj bi se rešilo palatinsko vprašanje. Po teh predlogih se smejo od separatistov pregnani uradniki vrniti in začeti s svojim poslovanjem. S tem je vpostavljeno v tem delu Porenja prejšnje stanje, kakor ga je zahtevala Anglija.

Poroka v Rimu.

Buparešta, 9. febr. V Rimu se poroči te dni rumunski princ Nikola s hčerko italijanskega kralja, princeaso Mafaldo.

Bolgarski socialisti proti vladi.

Sofija, 8. febr. Sinoči je bil zaključen kongres socialistične stranke. Nepričakovano je kongres sprejel resolucijo, ki je v bistvu ultimatum, stavljen na vlado g. Cankova. V njem zahtevajo socialisti »konkretno platformo« za bodoče reforme v vladi. V stvari zahtevajo novo razdelitev mandatov in več mest v vladi. Resolucija daje pooblastilo Izvrševalnemu odboru, da izdela detaljne zahteve in jih predloži vladi. Minister Kalfov je izjavil, da bo do 20. februarja iz vlade izstopil, ako vlada ne sprejme predlogov socialistov.

Nova ustava Sovjetske Rusije.

Sovjetska vlada je uzakonila z velikim taktom in opreznostjo novo ustavo, ki spreminja Rusijo, ki je bila dosedaj zveza samostojnih držav v Zvezno državo.

Nova stranka.

V zadnji številki »Konzumenta«, glasila Konzumnega društva za Slovenijo, smo čitali med drugim tudi predlog, ki pletira za ustanovitev nove »Delavsko-kmetijske stranke«. Ta nova stranka naj bi se ustanovila zato, ker je sedanji delavski pokret tako zelo razcepjen.

Zaenkrat nimamo namena raziskavati, kdo se s to mislijo bavi in kakšne postranske cilje najbrž zasleduje, hočemo le pogledati, kakšno razvojno možnost bi taka nova stranka imela.

V Sloveniji obstojajo štiri struje, ki imajo razredni boj v programu, to so: 1. Oficialna SSJ, ki je združena v celotno SSJ. 2. SSJ (skupina »Napreje«). 3. Skupina »Delavskih Novic«. 4. Neodvisni (komunisti).

Možnost zedinjenja je podana le pri prvih treh strujah, dočim komunisti ne morejo priti v poštev. Komunistična stranka obstoja pred vsem iz od Moskve plačanega aparata in mora seveda delati tako, kakor ta plačevalec ukazuje. Zato je z njo možno ujedinjenje le preko njene internacionale.

Skupina okoli »Delavskih Novic« je teh vezi prosta in z njo zedinjenje ni nemogoče. Mi smo že sedaj to dejstvo upoštevali in smo uredili svojo taktiko napram njej tako, da se gotovo ne more pritoževati nad nami. Vendar bo pa šele njeno delo, če bo pošteno, zabrisalo sledove nezaupanja, ki obstojajo še iz prejšnjih, žalostnejših časov.

Ostale bi torej še dve skupini, naša in pa »Naprejeva«. Ta skupina nam je najbližja in mi smo ji že mnogokrat ponudili roko sprave. Naš trud dosedaj še ni bil kronan z uspehom, vendar ne vemo, na kaj zida članar v »Konzumentu«, če misli, da bo prej priključil to skupino neki čisto novi stranki, kakor pa mi v skupno stranko kjer se je še pred nadavnim nahajala.

Priseljevanje v Ameriko.

Ze zadnjič smo poročali, da se pripravljva v Ameriki zakon, ki bo omejil priseljevanje Jugoslovancev v Ameriko približno za eno tretjino. Zato ne bo nezanimivo, če priobčimo, kaj piše o vzrokih te omejitve naše ameriškansko socialistično glasilo »Proletarec«. Kakor posnemamo iz tega članka, za to omejevanje soodločilen tudi porajajoči se nacionalizem, kakor ga Amerika dosedaj ni poznala. »Proletarec« piše:

Republika Zedinjenih držav je dežela naseljencev. Prišli so sem iz raznih krajev sveta in zgradili državo, ki je danes ena najmočnejših industrijskih sil sveta. Njeno bogastvo je brez primere v svetovni zgodovini. Njen hitri razvoj nima paralele.

Tam, kjer so se razprostirali pred desetletji in par stoletji veliki pragozdi in neobdelane planote, v katerih so kraljevali indijanski rodovi, so danes ogromna industrialna mesta, pokrajine so prepregnene z železnicami, zemlja je obdelana in naravna bogastva so našla izhod iz globin. Zedinjene države imajo danes do 110.000.000 prebivalcev. Indijanski rodovi, nekdanji vladarji tega kontinenta, so skoro izumrli. Kar jih je ostalo, životarijo po rezervacijah; Indijanci rodu Arapahoe pa so pred nekaj tedni poslali v Pariz deputacijo pred Ligo narodov, na katero je apelirala, naj se zavzame pri ameriški vladi za interese ameriških Indijancev. Tak je razvoj Zed. držav.

Dokler je bila ta dežela v pionirskem stadiju, ni stavila naseljevanju nikakih posebnih zaprek. Zadnja leta pa postajajo naseljeniški zakoni strožji in strožji. U. S. of America is settling down.

Propagatorji amerikanizma hočejo, da se človeški material, priseljen v ameriška mesta iz raznih dežel Evrope, »pretopi« v enotno ljudstvo. To vzame čas. In da se bo proces take amerikanizacije vršil čim hitrejšje, je treba naseljevanje ustaviti ali pa ga tako omejiti, da bo melting pot vršil svoje delo brez posebnih težav.

Nasprotniki naseljevanja propagirajo še strožje odredbe za nadaljno omejevanje priseljevanja; priporočajo, da se naj naseljence odbira takoj na mestu odhoda in ne šele v ameriških lukah; nadalje, da naj se sprejme zakone, ki

Mi se zavedamo, da bo treba še mnogo samozatajevanja in mnogo dokazov našega poštenega dela, če bomo hoteli razpršiti nezaupanje, ki preprečuje konsolidacijo delavskega pokreta. Prepričani smo pa trdno, da je to edina pot, ki vodi k ozdravljenju. Zato se čudimo naivnemu pričakovanju člankarja, ki misli, da bo opravil vse to delo s par donečimi besedami.

Konec koncev je pa treba vprašati, kakšni internacionali bi pa ta nova stranka pripadala. Mi si vendar ne moremo misliti, da misli ustanoviti člankar stranko, ki bi se ne naslanjala na delavstvo ostale države in ki bi ne bila v oklopu internacionale. Ali tu je malo izbire. Pot v London pelje preko SSJ in pot v Moskvo preko NDSJ, druge poti ni.

Menda ne pričakuje člankar, da bomo pustili ni celotno stranko in internacionalo samo zato, da poskusimo, če bi se s samim novim imenom stranke vendarle ne premostil globok prepad nezaupanja, ki je okopan med različnimi skupinami.

SSJ, za katero stojte strokovna organizacije GRSJ predstavlja v delavskem pokretu Jugoslavije, kljub razcepljenosti še vedno dosti jako silo. Ker je pa povrh še predstavica Londonske internacionale, kar postaja zlasti zadnje čase važen faktor, zato je ta stranka v našem položaju edina, ki je, seveda z vztrajnim delom, edina zmožna konsolidirati delavski pokret.

Zato bi ustvaritev nove stranke, k večjemu škodovala konsolidaciji, ker bi zanesla v delavski pokret zablodo, ki bi vsaj za nekaj časa preprečila delo za konsolidacijo.

Iz tega razloga odklanjamo vsak tak eksperiment.

muanci, Poljaki itd. V tem se se merodajni faktori zedinili in pri tem bo — ostalo.

Razum propagande proti naseljevanju imamo tudi zelo živo propagando proti naseljencem, ki so že tukaj, in teh je nad 36.000.000 (v tem številu so vključeni tudi otroci tujerodnih starišev).

Tudi ta propaganda je razumljiva. Ameriški Poljaki n. pr. se v splošnem bolj zanimajo za razmere na Poljskem kakor v Ameriki. Zive tukaj, njihov duh pa živi vedno na Poljskem. V takih okoliščinah jih izrabljajo razni profesionalni političarji, ki na dnevne volitve razpolagajo z glasovi državljanov poljske narodnosti po svoji volji. Po čikaških ulicah vidimo poljske parade, kakor jih vidimo v Varšavi. Seveda je res, da jim radi lepšega dajejo tudi značaj ameriškega patriotizma, ampak oboje je smešno. Z Italijani ni nič boljše. Nemci, katerih je v Zedinjenih dr-

žavah do devet milijonov, so bili pred vojno močna politična sila, toda po porazu Nemčije in po prenehanju zaničevanju, kateremu so bili izpostavljeni med vojno, so postali nekako resignirani. Sedaj so ameriški Nemci, pred par leti še »Huni«, zopet spošтовani ljudje, in izgleda, da bo Amerika Nemcem iz rajha olajšala naseljevanje v te deželo. Grkov je v tej deželi nad 200 tisoč. Amerikanci jih mrze še bolj kakor Italijane. Slednjih je v Zed. državah 3.365.000. Tujerodce, ki so prišli sem iz Italije, Grčije in Rusije, Poljske itd., ne bodo puritanci in džingoiisti nikdar tako amerikanizirali, da bi zamorili v njih vsako sled po kraju njihovega rojstva. To je nemogoče. Tega se več ali manj zavedajo, in zato hočejo naseljevanje enostavno ustaviti. Z amerikanizacijo tujerodcev pa hočejo nadaljevati.

Z omejevanjem naseljevanja v Zedinjenih državah se je treba sprijazniti tu in v Evropi.

V socialističnem gospodarstvu.

Angleški industrijalec Charles Macara, prejšnji predsednik sindikata tekstilne industrije, je objavil pred kratkim propagandno knjigo o novi organizaciji tekstilne industrije. Naslov te knjige se glasi: Nova doba v industriji. Njegova izvajanja zaslužijo veliko pažnjo. Zakaj verjetno je, da se reorganizira angleška tekstilna industrija v kratkem po njegovih nasvetih. In pričakovati je, da bo sledilo več drugih velikih industrijskih panog v Angliji in morda tudi na evropski celini temu vzgledu. Macara predlaga novo organizacijo industrije pod državno kontrolo. Njegovi predlogi so:

Za vsako stopnjo proizvajalnega procesa naj se določi posebej cena.

Industrija naj se tako organizira, da se združijo firme po panogah svojih izdelkov v industrijske zveze.

Prideluje naj se z ozirom na potrebo, da se zabrani kopičenje in proizvajanje nakopičenega blaga.

Obrati, ki delajo, imajo podpirati delavce v obratih, ki so brez posla.

Vsaka industrijska skupina naj stoji pod nadzorstvom zastopnikov podjetnikov in strokovnih organizacij.

To nadzorstvo naj nadzoruje oddajo blaga in dajanje kreditov in naj gleda pri tem pred vsem na to, da bo oddaja blaga kolikor mogoče redna in da se omejijo krize. Nadzorovalni organi naj zbirajo statistične podatke, naj skrbijo za rezerve na surovinah in za nakup bombaža.

Industriji, ki bi se ukrepom nadzorne oblasti ne pokorila, je odtegniti delovno silo. — v skrajnem slučaju mora

izsiliti njih izpolnjevanje državna oblast s kaznimi.

Nova organizacija industrije bi imela važne posledice. Predvsem bi omejila krize in ustalila cene. Večja stalnost cen bi imela za posledico, da bi se cena blagu bolj bližala vrednosti dela in da bi se izkoriščanje manjšalo.

Nameravana organizacija je naperjena proti spekulaciji pri nabavi surovin in proti razprodaji pod nabavnimi stroški. Macaru je služila za vzor medvojna gospodarska organizacija, le da postavlja Macara na mesto od države upravljanih central, le državno kontrolo. Druge odredbe jemlje Macara iz prakse industrijskih kartelov. Posebno važno je, da se ima določiti, kako veliki smejo biti podjetniški dobički.

Ta nova organizacija Industrije še ni socialistična. Prevzela pa je velike socialistične misli in predstavlja najbrž prehodno dobo med socialističnim in privatno - kapitalističnim družabnim redom. Ona nazorno kaže, kakšno bo moralo biti socialistično gospodarstvo. Predstavljalo bo veliko gospodarsko organizacijo, ki bo delala po določenem, enotnem načrtu. Vkljub temu pa bo morala puščati posameznim gospodarskim edincem ono samoupravo, ki je s celotnim gospodarskim načrtom združljiva.

Glavna naloga te organizacije bo: omejevanje kriz in ureditev produkcije tako, da ne bodo proizvajali po tovarnah blaga na slepo srečo, ampak z ozirom na potrebo.

Iz zgornjega se vidi, kako se prilagoduje tem zahtevam že industrijska organizacija sama.

Kaj je neumestno?

Mi smo smatrali za umestno, da bi se zagotovili ožje sodelovanje med Konzumnim društvom za Slovenijo in ostalimi panogami delavskega pokreta na ta način, da bi se § 8 pravil tako spremenil, da bi se v bodoče glasil:

Načelstvo obstoja iz devetih članov.

Izmed njih jih mora stanovati pet v Ljubljani. Ti tvorijo ravnateljstvo. Ravnateljstvo lahko sklepa o vseh stvareh, o katerih sme sklepati načelstvo, razven o otvarjanju in zapiranju prodajaln, najmanjju kreditov in soudeležbi pri drugih podjetjih — a le, ako so njegovi sklepi soglasni. Če niso soglasni, je pridržano sklepanje celotnemu načelstvu. Razven v zgoraj navedenih slučajih se sestaja celotno načelstvo le na skupne seje načelstva in nadzorstva. Na lastno iniciativo in brez pravice do odškodnine pa imajo člani načelstva na sejah ravnateljstva tudi sicer sedež in glas.

Člane načelstva je voliti tako, da dobi vsako izmed petih upravnih okrožij društva v načelstvo po enega člana, ki se voli na predlog volilnega odbora, sestavljenega iz po enega zastopnika prodajln v okrožju, ostale štiri pa na predlog volilnega odbora, v katerega voli vsako upravno okrožje po enega člana.

Prvo leto po sprejemu teh pravil se voli celotno načelstvo na novo, pozneje delno po določbah starih pravil.

Stara pravila se razveljavljajo v vseh točkah, ki tej spremembi nasprotujejo.

Ta predlog smatrajo vodilni krogi konzumnega društva za neumesten. — Zakaj?

Pravijo, da bo ta aparat preokoren. To pa ni res, ker se bo krog tistih, ki bodo vodili dnevno poslovanje cele zmanjšal od devet na pet oseb.

Pravijo, da je odvisno vse od ljudi, če so ljudje dobri ni treba sprememb, če so pa slabi, nobena sprememba nič ne pomaga.

To je zelo res. Zato morajo voliti okrožja v načelstvo svoje najpoštenejše, najrazumnejše in tudi najbolj energične ljudi.

Če so to navadni delavci, morajo biti taki, da so zmožni s pridnim študijem dobiti tisto znanje, ki je potrebno, da bodo mogli ogromno podjetje te zadruge kontrolirati in varovati v načelstvu interese svojega okrožja.

Zadruga mora imeti tudi tista sredstva na razpolago, ki so za temeljito izobrazbo njenih funkcionarjev potrebna.

Ona mora to hoteti. Kaj je misel našega predloga in zakaj se smatra ta predlog za neumesten? Po tem predlogu preide iniciativa za izbiranje funkcionarjev društva v roke članstva, dosedaj je v rokah načelstva in nadzorstva.

Pekazalo se je, da tako izbrani člani

nimajo tiste odporne sile navzgor, ki bi jo imeli, ako bi imeli trdnjšo zaslombo v člansivu, kakor ga ima sedanja večina načelstva in nadzorstva.

Ali mislite, da se more s tem predlogom kaj družega nameravati, kakor omejiti v zadruzi pretiran centralizem z zdravo samoupravo, — kar je za drugo neizbežna nujnost? Tako izvoljeno načelstvo bo prej ali slej gotovo čutilo s pokretom, ker bo del pokreta, in ne iz njega izločena in od njega neodvisna birokracija.

Po našem mnenju bi zaslužili voditelji, ki bi teh razlogov ne uvaževali in ne vpoštevali, nezaupanje delegacijskega zbora.

Naše gibanje.

Naše socialistično gibanje v naši državi, osobito v Sloveniji je takorekoč šele v povojih. Oni velikanski naval po prevratu v naše gibanje, se je razblinil v malenkostno šibko drevo. A vsi oni, ki so se trenutno opojili z socialističnim naziranjem, ki je šlo za tem, da zadovoljijo svojim egoističnim težnjam, so, kakor hitro so uvideli, da se socializem ne da izrabljati kakor kakšen Elzafluid za razne bolečine in težnje posameznika, začeli razlagati in prikrojivati socializem po svojih nazorih. Ako je pa ta razlaga pravilna, in ako je to res socializem, katerega naravna posledica je bodoča človeška družba, v kateri se bo moralo dejansko izvrševati sedajno geslo »eden za vse, vsi za enega,« je pa drugo vprašanje, na katerega nam mnogo teh današnjih učiteljev socializma ne da odgovora, ali če bi ga hoteli dati odkritosrčno, bi morali izginiti iz socialističnih vrst, kakor so morali izginiti farizejski barantavci iz judovskega templja.

Da je pa mogoče, da se danes v 20. stoletju vrši ta razkrojevalni proces v socialističnem gibanju pri nas na tako okruten način, je največ krivo to, da naše delavstvo še nima v tem globokejšega razumevanja in da mu ni mogoče

Praktično je stvar ta, da izbira sedaj načelstvo zaupnike, ki so vredni, da pridejo navzgor. Članstvo jih res voli, a proti predlogom načelstva more uspeti vedno le dobro organizirana opozicija, kar navadno presega moči članstva. Pokazalo se je, da vodi tak centralizem do zlorabe moči, zato ga je treba omejiti na način, da bo imela centrala če bo modro postopala še vedno dovolj moči, vendar ne toliko, da bi bilo napram njej članstvo brez moči.

Razmislite o našem predlogu tisti, ki ste za to odgovorni, potem pa povejte: Ali bi bila smatrala to pametna centrala za bojno napoved?

o tej temi jasnejše razmotrivati in odločevati. In ravno to izrabljajo ti laži — socialistični učitelji, da v svoji visoko teoretični razlogi socializma istega vbrizgavajo svojim pacientom v njihove še za to nezrele možgane.

Načelo čiščenja in demokracije jim služi samo za masko, pod katero se skriva njih najgrši osebni egoizem in častihlepnost. In to je tista rak — rana, katera danes razjeda vse naše socialistično gibanje, katera daje na eni strani povod delavskim množicam, da izgubljajo vero v socializem, na drugi strani pa se daje možnost meščanskim strankam, da izrabljajo to duševno stanje delavskih množic v to, da mu vep-ljujejo svoje meščansko mišljenje.

Ampak kakor je socializem zgodovinski pojav v razvoju človeške družbe, ki ga ne more nobena sila ustaviti, tako se bo moral tudi ta razkrojevalni proces v našem socialističnem gibanju končati, pa če je to komu prav ali ne. In socialna misel bo vzplamtela iz prs vseh nemaničev v tako silni moči, da ne bo samo zmagala nad sedanjo krivično človeško družbo, temveč bo izločila iz sebe, tudi vse one piškavce, ki se danes repenčijo z čistim socializmom — kakor petelin na gnoju.

Tedenske vesti.

Bojkot. Nač mladini-demokrati je proglasila narodno-napredna stranka bojkot, ali kontumac. S proglasitvijo bojkota je torej nastalo vojno stanje med obema strankama. Res je, take stvari so čisto interna zadeva prizadetih strank. Vendar pa opozarjamo, da je mili slovenski rod večkrat preživel razne bojkote. Takrat, ko je kazalo, so naperili ti bojkoterji v medsebojnem soglasju bojkot proti nemškimi trgovcem. Obenem pa oni, ki so milemu našemu rodu ukazovali gospodarski bojkot nemškega življa, niso zametavali recimo kot advokati nemške klientele. In za gospodarsko stvar je bilo celo v redu, če je narodni advokat v svojem in nemškega klienta interesu ožulil in ogulil slovenskega rojaka. Pa tudi milostljive narodne gospe niso zametavale »Aufputzov« nemških trgovcev. Vsaj so imeli — tako so žvrgolele našega rodu milostljive — nemški trgovci le bolj »fajn Geschmack«. Zato omenimo, da bodo tudi ta zadnji bojkot izvajali le strankini kulukarji, generali pa bodo še naprej iskali skupne baze za vzajemno sodelovanje v procvit milega slovenskega rodu in naše prelestne domovine. — Iz naroda za narod!

Lemeževa revolucionarna, nepomirljiva taktika. Na zadnji seji občinskega sveta ljubljanskega je bil Milan Lemež v svojem elementu. Najprej je požrl dano besedo, protestiral proti sporazumu sestavljenemu dnevnemu redu, potem je z demonstrativnim odhodom iz zbornične dvorane apeliral na solidarnost demokratov in zajedničarjev; končno pa je v tajni seji demisioniral in za večinske predloge kot revolucionarce glasoval. — To je revolucionarno, da človek naenkrat protestira, apelira, demisionira in se — blamira. Kdor zna, pa zna.

Dvorske šarže na angleškem dvoru. »Jutro od minulega petka si ubija glavo, kateri člani angleške Labour Party bodo zasedli posamezne dvorske šarže, katerih nositelji naj bi bili člani kabineta. Pri teh svojih ugibanjih navaja tudi nekaj imen članov naše stranke, da mu pomagamo iz zadrega, predlaga-

mo za Lord-stewarda — Jožeta Turka; za Truchessa — Petra Smolo; za konja; za kapitana oboženega plemstva — dr. Pavleta Pestotnika; za kapitana garde — Engelberta Franchettija; za konjarja — Dolmeta Ribnikarja itd.

Boj proti draginji. Iz stare kamre so privlekli radikali zopet recept: preživljanje ni človeka vredno življenje uradnikov, delavcev, nastavljenecv se mora in mora omogočiti z novim zakonom o pobijanju draginje. Vsled tega so nastali takoj boji. Eni pravijo prav, drugi pravijo zopet: ni prav. Trgovski stan, tako pripovedujejo, je pošten, soliden, reelen itd. Zato bi pomenil nov zakon o pobijanju draginje le brezmejno žalitev čestitljivega trgovskega stanu. V resnici pa je stvar sledeča: Naravnost zločinska je gesta, ki jo je napravila vlada s tem, da se je postavila na stališče: uradniške vrste bomo pomirili s papirnati zakonem o pobijanju draginje. Torej, mesto denarja pa vam damo in odštampamo zakon o pobijanju draginje. Zakon, ki ga upravna oblastva ne bodo izvajala. Mizerno, nevzdržno stanje uradništva in delavstva se more rešiti le z znatnim zvišanjem plačil in mezd, obenem pa seveda s poostritvijo nadzorstva svobodne izkoriščevajoče trgovine. Ker pa vemo, da je po mnenju državne uprave prav in v redu, da plačujemo konsumenti pri vsaki kili moke in vsakem kosu mila tudi 20 do 30 odstotkov bančne obresti, zato smo prepričani, da je zakon o pobijanju draginje le fraza, ki se roga bedi delovnega ljudstva. V našem gospodarstvu pač ni reda. Posameznik lahko bogati, pa upropašča družine, ne da bi ga klical kdo na odgovor. — Najnovejše zasme-hovanje z zakonom o pobijanju draginje pa si naj zapomnijo uradniki, da bodo morda ob volitvah le drugače volili in odločali. Morda bodo vendar spoznali, da je njegova beda posledica napačne politične orientacije.

»Nared« še nima brezličnega br-zjava, zato črpa svoja poročila pri vremenski hišici v Zvezdi. Kadar kaže vremenska hišica oblačno in trga rev-malike po udih, — takrat napove-

duje Narod Konec Peričevega župano-vanja. Kadar pa kuka v Narodovo sobo solnce in se greje Narod ob svojem gašperčku, takrat preveva Narodovo raz-položenje blagohotnost in v takem stanju piše Narodovo kurje pero stilistič-no sicer manj dobre, možgansko nelo-gične, vendar pa ne rezke apele na žu-pana, da odstopi. Kadar pa vremenska hišica ne ve, kakšno bo nastopilo vre-me, takrat pa Narod gode, godlja in brblja. — Kdor tega ne verjame, pa naj se pri vremenski hišici prepriča. Narodov temperament se zreli v tej vremenski hišici. Takrat pa, ko je baro-meter najgloblje padel, je Narod sploh svojo smer spremenil in drugo kožo oblekel. —

Radić in Korošec sta zaveznika, vkljub temu si pa nič ne zaupata in se gledata, kakor pes in mačka. Zadnji Slobodni dom zmerja papeža, ker je spejel Pašiča in Ninčiča in grozi, da bodo pomedli Radićevci s klerikalci tudi v Sloveniji.

Občini zbor stanovanjskih najemni-kov v Celju. V sredo dne 6. februarja se je vršil redni letni občini zbor dru-štva stanovanjskih najemnikov in pod-najemnikov v hotelu Balkan. Dvorana je bila nabito polna udeležencev, kar je jasen znak zanimanja za stanovanjsko

Po poročilih funkcionarjev se je iz-volila iz treh članov komisija za sestavo novega odbora. Nato pa je obširno in stvarno poročal s. Koren o pomenu te organizacije, o kongresu stanovanj-ski hnajemnikov v Zagrebu ter končno prečital resolucijo, ki je bila sprejeta na kongresu v Zagrebu. Po njegovem govoru je sledilo živahno oobnavanje

Naš pokret.

Člansko zborovanje v Celju. V ne-deljo, dne 3. februarja je priredila kra-jevna organizacija SSJ v Celju člansko zborovanje, katero je bilo nepričakova-no dobro obiskano. Viden znak je bil to, da članstvo zopet prihaja k zavesti, ter da je zopet ozdravljeno in oživljeno pripravljeno braniti čast stranke ter jo braniti pred sovražniki vseh vrst.

Kot prvi je poročal s. balgajnik Če-pin o pokretu članov zadnjih 6 mesecev lanskega leta, ter o stanju blagajne. — Članstvo je vzelo z zadovoljstvom po-ročilo blagajnika na znanje.

Kot drugi je poročal s. Čebular o volitvah v oblastne in srezke skupščine, ki je med drugim povdarjal potrebo, da se že sedaj temeljito pripravljamo na te volitve.

Kot tretji je poročal s. Koren o no-tranjem in političnem položaju, ki je z kremenitimi besedami pjasnil članstvo socialistov v drugih državah, kakor v Nemčiji, Avstriji, Angliji, in drugod.

Konečno se je dotaknil vprašanja, kako hočemo iti v nov volilni boj, ali zopet tako razbiti kakor pri zadnjih, ali ne. To je vprašanje, o katerem naše delavstvo mnogo misli in bil bi zločin, da bi šli mi in takozvana Bernotova sekta, katera se je odtrgala od ostalega dela stranke v Sloveniji ločeno v volilni boj, ter tako delali reklamo za kapi-talistične in druge reakcionarne stran-ke. Hočemo jim dati takrat roko v znak skupnega nastopa proti kapitalizmu, če pa bodo ti odklonili, takrat smo prepričani, da so štafaža kapitalizma.

Po končanem govoru burno odobra-vanje. Po par debaterjih z stvarnimi vprašanji je s. Janežič zaključil dobro uspešo člansko zborovanje.

Za tiskovni sklad se dali:

I. Ropret 10 Din, A. Schley 15 Din, dr. M. Korun 100 Din, Fr. Vidmar 10 Din, A. Zagar 10 Din, V. Vrankar 15 Din, V. Tarman 5 Din, dr. L. Perčič 100 Din, N. Mihevc 20 Din, A. Lah 10 Din, dr. C. Jelenec 100 Din, S. Likar 10 Din, Rozman 10 Din, R. Čelešnik 10 Din, F. Uratnik 50 Din, Fr. Svetek 50 Din, E. Selan 5 Din, J. Berdaja 10 Din, V. Vrankar (nabral) 20,50 Din, J. Golma-ger 25 Din, Ljubljana; V. Eržen 50 Din, J. Petejan 10 Din, K. J. (nabral) 33,50 Din, Maribor; Fr. Koren 100 Din, Fr. Koren (nabral) 33 Din, Celje; Skupaj 278 Din.

in ploskanje. Nadalje se je oglašil sodr. Čebular, katerega izjave so se burno odobravale. Nao se je izvelil novi od-bor in sicer:

Sodr. Franjo Koren, s. Palir Ivan, s. Brvar Adolf, s. Čebular Rudolf, s. Gu-bec Ivan s. Zorko Anton, s. Sušelj Alojz, s. Orehovec Martin in s. Stefan Lah. — Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Nato je dr. Rakun zborovanje za-ključil.

Pozor, letošnji naborniki! V febru-arju bodo župani sestavljali spiske le-tošnjih nabornikov, to je mladeničev, ki so rojeni leta 1904. Ti spiski so zelo velike važnosti za posamezne rekrute. Na podlagi od župana sestavljenih spi-skov določi rekrutna komisija mladeni-ču službeni rok, oziroma ga oprosti. Zato pa morajo biti vsi podatki v spi-sku resnični in pravilni. Da pa morejo župani vpisati vse podatke o rekruto-vih razmerah, jim morajo ti pravočasno predložiti v prvi vrsti rodbinsko polo, ki jo dobe pri župnem uradu; dalje mora rekrut predložiti županu vojaške listine očeta in bratov, da more župan v spisku navesti, kje in koliko časa so omenjeni služili pri vojaki. Župani imajo strogo naročilo, da vpišejo vse podatke le na podlagi uradnih listin, ne pa morebiti kar na podlagi izjave rekruta. Zato nabornikom svetujemo, da si preskrbe potrebne listine in se pra-vočasno oglašijo pri županstvu. Znani so nam slučajji, da je fant vsled lastne malomarnosti služil polni rok, dasi bi bil lahko oproščen ali pa vsaj služil skrajšan rok, če bi se bil pravočasno pobrigal za potrebne dokumente in jih predložil vojaški okrožni komandi.

Sodrug! Zastavite vse sile, da vpo-stavimo socialistični tisk, kakor smo ga imeli pred razkolom! Zal nam je to tako dolgo nemogoče, dokler se imamo boriti z ogromnimi denarnimi težkoča-mi. Zato smo primorani, da apeliramo na vse naše sodruge in somišljenike, da zbirajo in prispevajo za tiskovni sklad, ter da nabirajo nove naročnike!

Za nabiranje novih naročnikov smo razposlali na vse naše krajevne organi-zacije, nabiralne bloke. Če kaka orga-nizacija teh blokov še ne bi prejela, naj to takoj sporoči upravi lista.

Sodrug! Vaša požrtvovalnost bo premagala vse težave in vrnila delav-stvu, kar je na političnem polju zgubi-lo. Nabirajte naročnike! Pobirajte za tiskovni sklad! Teknujte! Uprava »So-cialista«.

U. D. R.

I. četa edince Marks-Ljubljana. — Zlet na Katarino v nedeljo 17. t. m. — Vsi člani, provijant v nahrbtnikih. Med potjo redovne vaje in praktična upo-raba specialke. Odhod točno ob 8. uri izpred šišenske cerkve. — Četnik.

Peveem pevskega društva Krakeve-Trnovo, ki so posetili naš družabni ve-čer v Mestnem domu, ter poživali našo zabavo s krasnim petjem, izrekam tem potom najlepšo zahvalo. — Kapetan edinice Marks — Ljubljana.

Ustanovitev edinice UDR v Hrast-niku. Na željo tamkajšnjih sodrugov se bo vršilo v nedeljo 17. t. m. ob 10. uri dop. v Hrastniku (spodnjem) predava-nje o programu in cilju UDR.

Lokal za predavanje določijo tam-kajšnji sodrug. Po predavanju spreje-manje članov. Predsedstvo UDR.

Vsem edinicam. Edinice, ki na zad-nji dopis niso še odgovorile nujno pozi-vamo, da zahtevane podatke takoj od-pošljejo.

Obenem opozarjamo vse edinice na točno mesečno obračunavanje.

Edinice, ki bi tej dolžnosti ne zado-stile ali jo mlačno izvrševale, bodo brezpogojno poklicane na odgovor.

Za redno in točno poslovanje so od-govorni kapetani.

Od kdaj se pobira članarina pri no-vo pristopivših članih? Na to vprašanje neke edinice sporočamo vsem edini-cam: Kakor hitro član pristopi in pod-piše pristopno izjavo plača obenem pristopnino in vsaj enomesečni prispe-

vek, za tisti mesec v katerem je pristopil. Tu ne igra nobene vloge čas kdaj je bil potem od upravnega odbora sprejet, ampak kdaj je pristopil in od tega časa je potreba plačevati tudi prispevke. V slučaju, da ni sprejet se mu plačani prispevki vrnejo.

Kdaj se sme nastopati v kroju? V kroju nastopati je dovoljeno le pri prireditvah, izletih, taborenjih in manifestacijah edinice. Pri prireditvah nam sorodnih in bratskih organizacij le s tozadevnim dovoljenjem upravnega od-

bora. Če nastopajo člani edinice pri prireditvah; kakor po javnih shodih, zborovanjih in obhodnih drugih organizacij zadostuje le ofi c i e l n i znak.

Pri tej priliki opozarjamo na § 7 pravilnika, ki se glasi:

Člani smejo in morajo nositi kroj, kadar upravni odbor to določi. Prestopki te določbe bodo najstrožje kaznovani po Up. odboru in njegovih zastopnikih.

Edinica »Marks«. Vodstvo edinice je prevzel s. Vianke Vrancar.

Dopisi.

Tržič. G. Vuku naj bo tem potom povedano, da na napade v Napreju ne bom odgovarjal, ker se mi ne zdi vredno, da bi se z njim razgovarjal. — Ako bom pa k temu prisiljen, bom pa vašo preteklost in sedanost vam in javnosti naslikal, in še vam posebej povedal, kdo je demagog in kaj je demagoštvo, ker sem popolnoma prepričan, da te razlike še vi ne poznate, ker bi v drugem slučaju bilo vaše obnašanje drugačno. Padar, Tržič.

Celjska okolica. Kdaj bo dovolj benačenja za zvonove? Na zadnji seji občine okolica Celje se je med drugim dovoilo izplačilo deset tisoč dinarjev za zvonove stolne cerkve za mesto Celje. — Ko so pa socialisti zahtevali, da se podpore občinskim revežem povišajo, pa je ravno tisti zastopnik najhujše skrbel za občinsko blagajno, češ, da nimamo denarja za tako visoke podpore, če bi se 50tim revežem za 20 do 30 Din mesečno zvišale podpore, za zvonove pa nima ne tisti ne drugi nobene skrbi, če to lahko prenaša blagajna. Kdo vam je dovolil, da se pollaščujete občinskega denarja za stvari, ki niso tako potrebne, kakor kruh za reveže. Ali ste o tem tudi občinstvo vprašali, če se tudi s tem popolnoma strinja. Lep poraz bi bili doživeli, če bi dali o tem občinstvu odločevati. Kdor hoče zvonove, naj tudi plača za nje, občinsko blagajna pa, ki je last vseh, pa za tako zlorabo pustite pri miru. Ali so tudi bili vsi odborniki na seji, da bi o tem vedeli? Ali je bilo to tudi vpisano na dnevnem redu, da bi vsak odbornik, ko je bil povabljen na sejo tudi o tem vedel? Če tega ni bilo, potem opozarjamo občinski urad, da o tej zadevi da odločevati na prvi prihodnji seji, sicer bomo porabili vsa sredstva proti takim in sličnim stvarim. Bomo že spregovorili o tej zadevi tako, da se najbrže nobenemu, ki je bil pri dotični seji, ne bo ljubilo v drugič tako slepo klerikalnim patriotom in zvonarjem na lim, tudi Bernotov klubov načelnik ne.

Maribor. Mnogo, kar sem mislil tu napisati, mi je prihranil članek v zadnjem »Socialistu«.

Vse, kar je tam stalo, podpišem z obema rokama. Vseeno bi rad še nekaj dodal:

Socialna politika.

Realne plače dunajskega delavstva.

»Neue Freie Presse« priobčuje zanimivo statistiko o realnih plačah dunajskega delavstva, ki jo je izdelala dunajska delavska zbornica.

Po tej statistiki so znašale povprečne plače v dinarjih l. 1923 kakor sledi:

Mesec	Plača (dinarjev)
januarja	46.—
februarja	46.—
marca	47.—
aprila	51.—
maja	58.—
junijski	54.—
julija	54.—
avgusta	53.—
septembra	56.—
oktobra	59.—
novembra	61.—
decembra	61.—

Urni zaslužek med 46 do 61 zlatimi vinarji znaša v naši valuti 7 do 9 dinarjev.

Povdarjamo, da so to povprečni zaslužki. Iz tega sledi, da premagana Avstrija svoje delavstvo bolje plača nego zmagovita Jugoslavija.

V ponedeljek, dne 28. januarja nas je posetil gospod Anton Kristan v lastni osebi!

Njegov prihod v Maribor nas je tembolj iznenadil, ker so bili posamezni sodrugi komaj par ur pred Kristanovim »predavanjem« potom kurirjev obveščeni in vabljeni.

Spravil pa nas ni Kristan v majhno zadrego, ker smo ravno tisti dan in ob isti uri imeli sklican strankin shod za 4. okraj. Seveda nam ni bilo za ministrov »predavanje« marveč samo za to, da bi bili gospodu povedali to, kar nam najbolj teži srce.

Enodušno je bilo vprašanje med sodrugi, kaj išče človek pri nas, ki je vse mostove podrl za seboj?

Kakor malomarna žensčina, ki se skrega z možem in odide pa zapusti moža in otroke, se potepa in vlačí z drugimi in ko se je dovolj navlačugala in ko so jo ljubimec vsi zapustili in ko so jo mož in otroci že pozabili, pa se vam priklati nekega lepega dne, neopazeno, ne da bi sploh skušala opravičiti se za svoj nepremišljeni korak.

Anton Kristan je podobno storil. Skregal se je s stranko in s sodrugi ter šel svoja pota, kamor ga je vlekel srce. Nikogar ni vprašal, ali sme storiti to in ono! Sedaj pa, ko se je izživel, se je zmisli na ljudi, ki jih smatra še za dober objekt in jim zapel ono lisičjo pesmico, kakor je lisica zapela krokerju: O vi delavci, kako vas jaz rad imam, pa še rajši bi vas imel, če bi vi hoteli si od vaših ust nekaj odtrgati in vplačati v moje novo podjetje — »Produkcijo«. Saj ne zahtevam veliko, samo 1000 Din in še to ne naenkrat, temveč na prav majhne obroke.

Imenitno je to zamišljeno, toda ne boš Tone kalinov lovil... Jaz in tisoč mojih sodrugov smo Te že zatajili, kakor si Ti proletarijat zatajil.

Zato Ti svetujemo, ne hodi več med sodruge, med katerimi nimaš več kaj iskati. Pojdi v Belje, pojdi na dvor, pojdi k Tvojim priljubljenim bankam, pojdi v Trst olje kupovat, toda ne z denarji delavskih žuljev. Končno pojdi kamor hočeš, tudi v Maribor smeš priti, samo roke proč od proletarijata in njegovih ustanov!

Izjavljam: če bi mi socialisti litanije molili, tedaj bi dodali: reši nas o gospod Antona Kristana. Amen! A. B.

Ne selite se v Argentinijo! (I. G. B.)

Od strokovne strani se nas naproša, da odsvetujemo evropskim delavcem priseljevanje v Argentinijo.

Glasom ofi c i e l n i h š t e v i l k je znašalo število doseljencev v letu 1923 po odbitku tujcev, ki so Argentinijo le obiskali, 150.000 oseb.

Iz tega bi sledilo, da bi morala doselitev takega števila delavcev v deželo, ki je tako redko naseljena, kakor Amerika, le koristiti.

Vlada in podjetniški krogi pa ne ukrenejo ničesar, da bi te ljudi zaposlili, čeprav bi se lahko pri poljedelstvu gotovo veliko ljudi zaposlilo. Vsled tega vlada v Argntiniji velika brezposelnost. Industrija pa v Argentiniji ni tako daleč razvita, da bi mogla te delavne sile zaposliti. Večkrat se je dogodilo, da so priseljenci morali nastopati kot stavkolomeci, s čimur so ovirali priboju za boljše delavne pogoje.

Savez bankovnih činovnika i namještenika v Zagrebu je odredil med svojim članstvom splošno glasovanje (referendum), da se izjavijo, naj li osnuje Savez poseben fond za podporo nezaposlenih bančnih uradnikov in nameščencev. Po Savezu izdelani pravilnik predvideva za slučaj brezposelnosti

naslednje podpore: onim, ki so nad 6 mesecev člani, dobe 40 odstotkov in oni, ki so nad leto dni člani 60 odstotkov rednih prejemkov. Naj spoznajo vsi zasebni nameščenci, da se nahaja zasebni nameščenec v prav takem položaju kot delavec. Dokler podjetnik zasebnega nameščenca potrebuje, ga izkoristi, slabo plačuje; ko pa je zasebni nameščenec opravil svojo dolžnost, ga postavi delodajalec na cesto. V tem ne pozna kapitalist nobene one harmonije, ki jo ravno zasebni nameščenci kaj radi zagovarjajo.

Upozorenje iseljencima-povratnicima o djelemljenju promjeni useljeničkih propisa Sjedinjenih Država Amerike. Žene i malodobna djeca ameriškkih povratnika e računaju na kvotu. Iseljenički Komesarijat u Zagrebu objavljuje: Prema obavijesti američkog konzulata u Beogradu, dostavljenoj putem našeg Ministarstva Socijalne Politike (Iseljenički Odsjek), mogu iseljenici-povratnici t. j. oni, koji se u roku od 6 mjeseci vraćaju u Sjedinjene Države sobom povesti ženu i djecu, koja su ispod 18 godina, a da ova (žena i djeca) ne zadužuju kvotu. Ova pogodnost vrijedi za vrijeme od dana, kad naša kvota bude po američkom računu iscrpljena (od prilike u mjesecu februaru), pa do konca mjeseca juna o. g. — Šef Iseljeničkog Komesarijata.

Westfalski rudarji. Razmere v Porurju so prisilile naše rudarje, da so se začeli pripravljati na pot v domovino. Ker se nahaja tam več tisoč ru-

darjev, je jasno, da je treba vprašanje povrnitve rudarjev reševati z največjo skrbnostjo in natančnostjo. Vsaj so pevečini rudarji tam sedaj brez posla, brez sredstev in treba je zato izdatne gmojne podpore in pomoči, da se rešijo rudarji in njihove rodbine neizogibne propasti.

Naša vlada pa je postopala pri tem tako škandalozno, da bi si človek, četudi marsičesa vajen, tega nikdar ne predstavljaj. — Ministrski svet je odobril v ta namen Din 200.000. Ta znesek je nakazal konzulatu v Düsseldorfu, to pa je približno vse, kar je centralna vlada v tem pogledu ukrenila.

Nerešeno je ostalo vprašanje, kje bodo dobili rudarji in drugi, ki se bodo sedaj vrnili v domovino, posla? To vprašanje je tem težavnejše, ker vlada v državi v vseh strokah občutna brezposelnost.

Ravno tako je pustila centralna vlada povsem v nemar stanovanjsko vprašanje. Gotovo je, da bodo iskali rudarji kotička in zavetišča predvsem v industrijskih, torej že sedaj v preobljedenih krajih. Lahko in naivno je navodilo konzulata: ljudem naj se poskrbe primerna stanovanja itd.

Za delavski razred je zadeva tembolj pereča, ker mora ta dati westfalskim rudarjem pomoči in podpore, — prav tako pa paziti, da naših rudarjev in profesionistov ne bodo uporabljali podjetniki za to, da bi znižavali mezde, razdirali delovne pogoje itd.

Gospodarstvo.

Koliko stane tuj denar.

1 dolar stane	82.75 do 83.75 Din
1 angleški funt	363 do 366 »
1 češka krona	2.44 do 2.47 »
1 laška lira	3.70 »
1000 avstrijskih kron	1.18 do 1.20 »
1 švicarski frank	14.65 do 14.75 »
1 francoski frank	3.92 do 3.97 »

+ Nova gospodarska politika Turčije. Pod vodstvom energičnega Kemal paše se je Turčija rešila posledic poraza, ki so ga doživele v vojni centralne države. Zlasti Grki so bili tepeni kar po notah in so morali zapustiti važno maloazijsko luko — Smirno.

Po tej zmagoviti vojni so pa pričeli Turki tudi z reorganizacijo svojega gospodarstva. Pred vojno so se pečali Turki skoro izključno z obdelovanjem zemlje in živinoreje. Trgovino in industrijo so pa prepuščili Grkom in Armencev. Med svetovno vojno so pa poklali skoro en milijon Armencev, sedaj so nabili še Grke in tako imajo sedaj proste roke tudi v teh panogah gospodarstva. V koliko se jim ta nova pot posrečila bo pokazala bodočnost.

Trgovski tovariš. Društvo Merkur, v katerem se pretaka v zadnjem času

Razno.

Kje je mir? Henry Ward Beecher je prejel pismo mladega moža, ki se mu toplo priporoča za lepo, mirno službo. — Odgovoril mu je tako-le: »Če hočete mirno živeti, tedaj se ne ukvarjajte s študijem, ne izdajajte časopisa, odtegnite se učitelstvu in prižnici, ne kupčujte, prezirajte politiko, ogibajte se policije, nikar ne delajte, tudi misliti ne smete, ker pri vsem tem ne najdete miru. Dragi moj prijatelj, na vsem svetu poznam samo en miren kraj in to je — grob.«

+ Polne vreče ponarejenega denarja so našli pri preiskavi hiše romunskega multimilijonarja Dunitrescu. Za ponarejanje bankoveev po 1000 lejev je imel na razpolago kar cele tovarne. Uvedena je preiskava, ki bo pokazala čudne zveze in čuden patriotizem v najvišjih krogih Romunije. Vidi se, da je tudi v Romuniji kakor povsod še vedno v modi — zlato tele.

Nova knjiga. Učiteljska tiskarna je založila knjigo Aleksander I. Da jo je spisal, sklesal, sestavil in kompiliral Jakob Dimnik, se razume samoobsebi. Vsaj ima Jakob Dimnik v pisanju takih knjig že prakso. Iz knjige: Naš milostljivi cesar Franc Jožef I., naš najboljši

mladinska kri, je opustilo svoj mesečnik Narodno-gospodarski vestnik in pričelo izdajati »Trgovskega tovariša«. Trgovski tovariš je namenjen — po prvi številki sodeč — ustvaritvi harmoničnega, vzajemnega delovanja med trgovskimi pomočniki in njihovimi šefi. Prva številka bi nosila bolje naslov: Kako sem se likal. — Prva številka je dolžnosti, naštevanju njegovih napak, srkatka, v prvi številki je izdelan »Kochrecept« za dobrega, zvestega in kužetu podobnega trgovskega pomočnika. Uverjeni smo, da so z nami enakega mnenja vsi oni, ki služijo v trgovinah, pisarnah, pa jih šefi škandalozno plačujejo in nesramno izkoriščajo. Najpreje omogočite človeku dostojno preživljanje, potem pa filozofirajte v bratski slogi o pomočniškem delu. —

Jadranska Banka, Beograd. Ovih dana vodjeni su pregovori u cilju ostvarenja uže poslovne veze »Jadranske Banke« u Beogradu sa »Srpskom Bankom« u Zagrebu, »Hrvat. Slav. Zem. Hipot. Bankom« u Zagrebu i »Podunavskim Trgovačkim A. D.« u Beogradu.

Pregovori su zaključeni sa povoljnim rezultatom, koji osigurava »Jadranskoj Banci« potrebna sredstva za uspješan razvitak njenih poslova.

oče in zaščitnik, je lahko uporabil par najlepših vrst brez posebnih izprememb. —

Osedelauski zlet v Ljubljani!

Tvrška

Peter Capuder

Ljubljana, Vidovdanska cesta 2

priloga za ta izlet:

Celotne kroje kot tudi posamezne dele za U. D. R. — Vse telovadne potrebščine: majce, telovadne hlače, čelje, dalje za moški in ženski naraščaj ter članice potrebne telovadne obleke. — Zahtevajte cenik! Preskrbite si pravočasno! — Poverjeni dobavitelj potrebščin U. D. R.

Izdajatelj:

Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.

Odgovorni urednik:

Jože Golmajer.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.